

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	2
I. CHARTAKTERYSTYKA ŚRODOWISK.....	4
II. POMOC SPOŁECZNA.....	7
1. Analiza świadczeń z pomocy społecznej.....	7
1.1. Zadania zlecone gminie.....	7
1.2. Zadania własne gminy.....	8
1.3. Pomoc państwa w zakresie dożywiania.....	12
1.4. Dzienny Dom Pomocy i Klub Seniora.....	14
2. Praca socjalna.....	14
3. Realizacja projektów.....	16
III. ŚWIADCZENIA RODZINNE, ZALICZKI ALIMENTACYJNE, FUNDUSZ ALIMENTACYJNY ORAZ POSTĘPOWANIE WOBEC DŁUŻNIKÓW ALIMENTACYJNYCH.....	18
1. Świadczenia rodzinne i zaliczki alimentacyjne.....	18
IV. WYKONANIE ZA 2008 ROK ORAZ PLAN NA 2009 ROK MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W BIAŁOGARDZIE.....	20

WSTĘP

W roku 2008 Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie, tak jak dotychczas, realizował zadania z zakresu pomocy społecznej, udzielając świadczeń pieniężnych, pomocy usługowej, pracy socjalnej, pomocy rzeczowej i wsparcia środowiskowego. „Pomoc społeczna” powszechnie rozumiana głównie jako wsparcie finansowe i rzeczowe, obecnie jest ukierunkowana na wszelkiego rodzaju działania, zmierzające poprzez pracę socjalną do przezwyciężenia trudności określanych jako czasowe, jedynie przy niewielkim wsparciu finansowym.

Do zadań Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie w szczególności należy:

- wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, poprzez realizację świadczeń pomocy społecznej,
- podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem poprzez realizację pracy socjalnej i poradnictwa,
- udzielanie pomocy w formie świadczeń rodzinnych zaliczki alimentacyjnej i funduszu alimentacyjnego,
- prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych,

W 2008 r. zadania były realizowane w ramach środków finansowych przekazywanych przez Urząd Miasta w Białogardzie i Wojewodę Zachodniopomorskiego za pośrednictwem Urzędu Miasta.

Zjawiskami rodzącymi zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej są między innymi bezrobocie, ubożenie społeczeństwa, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i bezdomność.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej w 2008 r. przysługiwało rodzinom i osobom, których dochód na osobę w rodzinie nie przekraczał:

- na osobę samotnie gospodarującą - 477 zł
- na osobę w rodzinie - 351 zł,

przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednej z dysfunkcji, zaburzającej prawidłowe funkcjonowanie rodziny.

Dysfunkcje te to w szczególności: ubóstwo, sieroctwo, bezdomność, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezrobocie, niepełnosprawność lub długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, alkoholizm lub narkomania, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego oraz klęska żywiołowa lub ekologiczna.

Świadczenia z pomocy społecznej lub odmowa ich przyznania następuje w formie wydania decyzji administracyjnej zgodnie z kodeksem postępowania administracyjnego.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie w 2008 roku przystąpił do realizacji projektu systemowego Program Operacyjny Kapitał Ludzki Priorytet VII Rozwój integracji społecznej, Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji pn.: „Rodzina razem” oraz projektu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych „Trener pracy” – Zatrudnienie wspomagane osób niepełnosprawnych.

Liczba osób objętych pomocą na przestrzeni lat systematycznie maleje z uwagi na bardziej otwarty rynek pracy. Na przestrzeni 2008 roku odnotowano spadek liczby osób zarejestrowanych bezrobotnych. W Białogardzie na **24702 mieszkańców** zarejestrowane były **2148 osoby bezrobotne** (2007 rok – 2609 osób). Wskaźnik bezrobocia kształtował się na poziomie **13,6%**. Znaczna część osób i rodzin wyszła z kręgu pomocy społecznej, gdyż

wyjechała w poszukiwaniu pracy do krajów Unii Europejskiej lub stała się biorcami świadczeń wypłacanych na podstawie ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Zmieniające się uwarunkowania społeczne, a także nowe unormowania prawne w obszarze polityki społecznej państwa wywierają ogromny wpływ na rodzaj działań, podejmowanych przez Ośrodek zarówno na gruncie pomocy społecznej, jak i na innych poziomach zabezpieczenia społecznego.

Struktura organizacyjna Ośrodka uregulowana jest postanowieniami zawartymi w Zarządzeniu Burmistrza Miasta Białogard Nr 46/07 zmianami w sprawie regulaminu organizacyjnego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie. Regulamin Ośrodka określa wewnętrzny zakres funkcjonowania struktur Ośrodka wraz z kompetencjami w sprawie wykonywania określonych zadań.

W 2008 roku w Ośrodku było zatrudnionych 36 osób (35 i ½ etatów). W okresie 01.01.2008r. – 31.12.2008r. zatrudnienie pracowników wzrosło o 6 osób. Dla jakości świadczonych przez Ośrodek usług na rzecz mieszkańców miasta ogromne znaczenie mają kompetencje zatrudnionych pracowników. Ich poziom wiedzy i umiejętności z zakresu nowocześnie zorganizowanej administracji w obliczu częstych zmian regulacji prawnych znajduje odzwierciedlenie w terminowości załatwianych spraw, poprawności formalnej procedur administracyjnych.

Podnoszenie kwalifikacji zawodowych i poszerzanie umiejętności pracy ma szczególne znaczenie dla efektywności i skuteczności działań podejmowanych przez pracowników, którzy w codziennej pracy spotykają się z różnymi ludzkimi dramatami.

I. CHARTAKTERYSTYKA ŚRODOWISK

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie pomocą obejmuje mieszkańców naszego miasta. Swą pomoc kierujemy do świadczeniobiorców: pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego. Ilość środowisk korzystających z poszczególnych rodzajów świadczeń przedstawia poniższa tabela:

tabela nr 1

Lp.	Rodzaj pomocy	Ilość środowisk objętych pomocą
1	Pomoc społeczna	1294
2	Świadczenia rodzinne	2100

W 2008 roku w zakresie realizowanych zadań, Ośrodek wydał w zdaniach pomocy społecznej 9800 decyzji administracyjnych (2007r. – 8350 decyzji) dla 1294 środowisk (2007r. - 1571 środowisk), z zakresu świadczeń rodzinnych wydano 2818 decyzji administracyjnych (2007r. – 3519 decyzji) dla 2100 środowisk (2007r. – 2654 środowisk). Łącznie w 2008r. wydano 12618 decyzji administracyjnych dla 3394 środowisk.

Podobnie jak w ubiegłych latach liczniejszą grupą odbiorców są osoby korzystające ze świadczeń rodzinnych. Jest to wynikiem tego, iż kryterium dochodowego uprawniające do tej formy pomocy jest znacznie wyższe niż do pozostałych świadczeń.

W 2008 roku z pomocy społecznej korzystały następujące grupy osób: osoby bezrobotne i poszukujące pracy, osoby niepełnosprawne, osoby długotrwale chore, rodziny niepełne, rodziny wielodzietne, rodziny zagrożone alkoholizmem, osoby bezdomne, osoby opuszczające zakład karny, osoby u których stwierdzono niezaradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego i inne.

Analizę statystyczną występujących problemów oraz liczbę środowisk, w których występują przedstawia tabela nr 2.

tabela nr 2

	Liczba środowisk
Bezrobocie	762
Niepełnosprawność	80
Długotrwała choroba	535
Alkoholizm/problem alkoholowy	81
Niezaradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego	253
Kolizja z prawem/więzienie	14
Przemoc w rodzinie	4
Narkomania	12
Zagrożenie bezdomnością	47

W 2008 roku najczęściej była przyznawana pomoc osobom nie posiadającym minimum środków do egzystencji . Drugim ważnym powodem przyznawania pomocy było bezrobocie, a następnie niepełnosprawność i długotrwała choroba.

Z powyższych danych wynika, że najpoważniejszym powodem ubóstwa materialnego świadczeniobiorców pomocy społecznej jest nadal problem bezrobocia któregoś z członków rodziny. Brak pracy oznacza spadek realnych dochodów rodziny. Zasiłek dla osób bezrobotnych z Powiatowego Urzędu Pracy nie zaspokaja niezbędnych potrzeb życiowych członków rodziny, co staje się przyczyną do poszukiwania innych możliwości uzupełnienia środków finansowych budżetu domowego. W roku 2008 znacznie spadła ilość osób bezrobotnych korzystających z pomocy (2008r. – 762osób, 2007r. – 860osób). Dużo osób skorzystało z ofert pracy przedstawionych przez Powiatowy Urząd Pracy lub wyjechało w poszukiwaniu pracy za granicę.

Liczbę rodzin i osób objętych pomocą przedstawia tabela nr 3.

Tabela nr 3

Wyszczególnienie	Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
1	2	3	4
Świadczenie przyznane w ramach zadań zleconych i własnych (bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania)	1730	1294	2801
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	258	257	389
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę	1627	1197	2679
Pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej - ogółem	X	1294	2801

II. POMOC SPOŁECZNA

1. Analiza świadczeń z pomocy społecznej

1.1. Zadania zlecone gminie.

Tabela nr 4

Lp.	Formy pomocy	Liczba osób którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń wypłaconych	Kwota świadczeń wypłaconych w zł.
1.	ZASIŁKI STAŁE w tym	236	2151	815003
	Dla samotnych	182	1703	732260
	Dla członków rodzin	54	448	82743
2.	SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE w tym	22	5309	72600
	Dla dzieci	10	844	16880
	Dla dorosłych	12	4465	55720
3.	SKŁADKI ZDROWOTNE opłacane za osoby otrzymujące niektóre świadczenia z pomocy społecznej	197	2222	81841
RAZEM		x	x	

Powyższa tabela przedstawia formy pomocy, liczbę osób, którym decyzją przyznano świadczenie, liczbę świadczeń wypłaconych oraz kwotę przeznaczoną na te świadczenia.

Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. zmniejszyła liczbę zadań zleconych z zakresu pomocy społecznej realizowanych przez ośrodki pomocy społecznej. W praktyce sprowadza się to do realizacji pomocy w formie wypłacania zasiłków stałych i opłacania za te osoby składek na ubezpieczenie zdrowotne oraz świadczenia usług opiekuńczych. Pozostałe zadania, które jeszcze w 2005 roku były realizowane jako zadania z zakresu pomocy społecznej zlecone gminie przeszły do katalogu świadczeń w ramach ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Osoba ubiegająca się o przyznanie **zasiłku stałego** musi posiadać co najmniej umiarkowany stopień niepełnosprawności i wykazać brak uprawnień do świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Zasiłek stały stanowi uzupełnienie dochodu tych osób do kryterium ustawowego. Kryteria dochodowe oraz wysokość zasiłków stałych podlegają weryfikacji co 3 lata, z uwzględnieniem wyniku badań progu interwencji socjalnej. Badania progu interwencji socjalnej dokonuje Instytut Pracy i Spraw Socjalnych. W 2008 roku maksymalna kwota zasiłku stałego wynosiła 444 zł, natomiast zasiłek nie mógł być niższy od kwoty 30 zł. Ogółem z tej formy pomocy skorzystało 236 osób (2007r. – 246 osób) na ogólną kwotę 815003 zł (2007r. – 850000 zł).

W 2008 roku **usługi opiekuńcze** świadczone były przez osoby zatrudnione na podstawie umów cywilno – prawnych. Osoby korzystające z usług opiekuńczych, których dochód nie jest wyższy od kryterium dochodowego ponoszą częściową odpłatność, wg tabeli uchwalonej przez Radę Miasta, koszt jednej godziny usług opiekuńczych ustala Burmistrz Miasta na wniosek Dyrektora Ośrodka, a osoby korzystające ze specjalistycznych usług opiekuńczych wg tabeli Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych z dnia 22.09.2005r. (Dz.U. nr 189 poz.1597 i 1598). Usługi świadczone były osobom dorosłym, jak również chorym dzieciom przez pedagogów. Terapia zapewniona dzieciom przez Ośrodek stanowiła uzupełnienie zajęć prowadzonych przez wyspecjalizowane instytucje. Usługi opiekuńcze realizowane są w domu chorego, w wymiarze godzinowym ustalonym indywidualnie dla każdego podopiecznego, przy uwzględnieniu szeregu czynników, takich jak: sytuacja zdrowotna, rodzinna, warunki mieszkaniowe i inne. Należy zauważyć, że zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze systematycznie wzrasta między innymi z powodu ograniczenia wydawania decyzji kierujących do DPS. W związku z tym, że świadczenie usług opiekuńczych jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym, każda osoba wymagająca tej formy pomocy musi ją uzyskać, jednakże ustalając liczbę godzin usług w danym środowisku należy wziąć pod uwagę stan zdrowia podopiecznego, jak również możliwości finansowe MOPS.

Składka na ubezpieczenie zdrowotne opłacana jest za osoby pobierające zasiłek stały, których najbliżsi członkowie rodziny nie mają możliwości zgłoszenia do ubezpieczenia zdrowotnego. W 2008 roku świadczenie w tej formie było przyznane 197 osobom na kwotę 81.841 zł (2007r. – 213 osób na kwotę 70988 zł).

Świadczenie w tej formie przyznawane jest również osobom pobierającym świadczenia rodzinne z dodatkiem z tytułu utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych i za niektóre osoby mające uprawnienia do zasiłku pielęgnacyjnego.

1.2. Zadania własne gminy.

W ramach zadań własnych Ośrodek świadczył pomoc w formie **zasiłków celowych**, przeznaczonych głównie na żywność, odzież, opał, opłatę czynszu, energii, gazu, remont mieszkania, zakup środków czystości, opiekuńcze, posiłki w naturze, zakup leków, schronienie. Z tych środków pokrywano również koszty pochówku osób, których rodzina nie miała możliwości tego uczynić lub nie posiadały osób bliskich.

Tabela nr 5 przedstawia formy pomocy, liczbę osób, którym decyzją przyznano świadczenie, liczbę udzielonych świadczeń oraz kwotę wydatkowaną na poszczególne świadczenia.

Tabela nr 5

Lp.	Formy pomocy	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł.
1	Pochówek	4	4	8201
2	Zasiłki celowe na wydatki powstałe w wyniku zdarzenia losowego	2	2	1166
3	Inne zasiłki celowe i w naturze	951	x	1102546
4	Schronienie	16	1420	15814
5	Domy pomocy społecznej	43	399	426891
6	Zasiłki okresowe	831	5477	1044157
7	Usługi zwykłe	73	20684	285276
8	Zasiłki celowe na zakup biletu	11	17	638
	RAZEM	x	x	2876488

Jak wynika z tabeli na realizację świadczeń w tym zakresie wydatkowano ogółem 2.876.488 zł, w 2007 roku na te zadania wykorzystano kwotę 2.667.673 zł.

W 2008 roku gminy otrzymały dotację celową z budżetu państwa na pokrycie wydatków na **zasiłki okresowe**, przyznawane w minimalnej wysokości 50% różnicy między kryterium dochodowym, a dochodem osoby lub rodziny.

Na realizację zasiłków okresowych w 2008r. wydatkowano kwotę 1.044.157zł, w 2007 roku zadania w tym zakresie zamknęły się w kwocie 883.023 zł, przy niższym procentowym naliczaniu wysokości zasiłku okresowego (25% i 35%).

Od początku 2008 roku Ośrodek odnotował drastyczny wzrost liczby zgłaszanych próśb o wsparcie w formie usług opiekuńczych a w konsekwencji skierowań do **domów pomocy społecznej**. Zjawisko to spowodowane jest zmieniającym się wskaźnikiem demograficznym, który ulega znacznym modyfikacją w kierunku wzrostu liczby osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby osób w wieku aktywności zawodowej. Proces ten rzutuje na kondycję współczesnej pomocy społecznej. Osoby ubiegające się o umieszczenie w domu pomocy społecznej to głównie osoby samotne bądź też nie mogące oczekiwać na wsparcie ze strony rodziny, długotrwale chore, które nie mogą samodzielnie egzystować. Postępujące procesy geriatryczne stwarzają trudności wnioskodawcom w zakresie samodzielnego zabezpieczenia potrzeb życiowych, długotrwała choroba lub niepełnosprawność ogranicza ich funkcjonowanie społeczne oraz marginalizację życia.

Ośrodek podejmuje wielokrotnie działania z zakresu profilaktyki socjalnej czy socjoterapii rodziny. Jednakże podejmowane działania nie niwelują wzrostu zapotrzebowania w tym obszarze.

Dlatego też, realizacja zadań ujętych w art. 54 ustawy o pomocy społecznej tj. umieszczenia w domu pomocy społecznej i pokryciem kosztów związanych z pobytem osób wymagających całodobowej opieki z powodu wieku, choroby czy niepełnosprawności,

niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu w roku 2008r. przedstawiała się następująco:

- jedna osoba zrezygnowała z wniosku o wsparcie w postaci skierowania do domu pomocy społecznej,
- trzy wnioski umorzono z uwagi na zgon wnioskodawców,
- dziewiętnaście osób zostało na mocy decyzji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białogardzie skierowane do Domów Pomocy Społecznej,
- w związku z trudnościami z zabezpieczeniem środków służących pokryciu kosztów utrzymania w placówce wsparcia całodobowego piętnaście wniosków oczekiwało na realizację.

Na zabezpieczenie pobytu osobom w domach pomocy społecznej w 2008 roku wydatkowano kwotę 426.891 zł (2007r. – 288.436 zł) dla 43 pensjonariuszy.

Należy podkreślić, iż tytułem alimentacji do wnoszenia opłat za pobyt w domu pomocy społecznej członków rodzin zobowiązani są najbliżsi krewni.

Ośrodek obecnie pokrywa koszty w Domach Pomocy Społecznej w Białogardzie, Włóściborzu, Darkowie i Chojnicach.

Tabela nr 6 przedstawia wykorzystanie dotacji na wszystkie zadania własne z pomocy społecznej w 2008r. z porównaniem do roku 2007.

Wykorzystanie dotacji na zadania własne w 2008r.

Tabela nr 6

Formy pomocy	Wykonanie w 2007r.			Wykonanie w 2008r.			% 7 : 4
	liczba rodzin	liczba świadczeń	kwota w zł.	Liczba rodzin	Liczba świadczeń	kwota w zł.	
1	2	3	4	5	6	7	8
Zadania obowiązkowe							
1. Schronienie	18	2338	13.168	16	1420	15.814	120,1
2. Posiłki dla potrzebujących	327	68860	270.091	324	71676	241.830	89,5
3. Ubranie	-	-	-	56	56	11.410	100
4. Zasiłek celowy (zdarzenie losowe)	-	-	-	2	2	1.166	100
5. Sprawienie pogrzebu	5	5	9.099	4	4	8.201	90,1
6. Odpłatność za DPS	42	320	288.436	43	399	426.891	148
Zadania fakultatywne							
Zasiłek celowy w tym:							
1. Zasiłek celowy na leki	78	121	4.595	62	91	5.628	122,5
2. Żywność	3	3	250	5	5	400	160
3. Opał	164	164	16.400	191	191	25.650	156,4
4. Remont mieszkania	6	6	750	5	5	680	90,7
5. Zakup przyborów szkolnych	-	-	-	-	-	-	-
6. Inne (czynsz, energia, opłaty za przedszk, wyrob. ks. zdrowia, zdjęć do dowodu, opłata kursu, „szczepienie, zakup farb, transport na kolonie i inne cele bytowe)	112	137	5.014	45	61	5.108	101,9
7. Bilety kredytowane (opłata za przejazd)	18	20	666	11	17	638	95,8
8. Celowy specjalny	5	5	577	11	11	1.320	228,8
Razem	x	x	609.046	x	x	744.734	122,3
Zadania bieżące gmin finansowane z budżetu państwa							
1. Zasiłek okresowy	975	7070	883.023	831	5477	1.044.157	118,2
2. Posiłek dla potrzebujących	249	48369	231.729	347	45680	221.286	95,5
Razem	x	x	1.723.798	x	x	2.010.177	116,6

1.3. Pomoc państwa w zakresie dożywiania.

Na podstawie ustawy z dnia 29 grudnia 2005r. o ustanowieniu programu wieloletniego, z budżetu wojewody Ośrodek otrzymał dotację w kwocie 1.220.000zł. Łączny koszt programu wyniósł 1.147.318,91 zł.

W ramach programu świadczone pomoc w formie wyżywienia dzieci w przedszkolach, szkołach, a także w formie zasiłków celowych na żywność. Dokonano również inwestycji w kwocie 289.163,02 zł . Są to środki przeznaczone na utworzenie i wyposażenie punktu przygotowania i wydawania posiłków. W ramach tych działań wykorzystany był również udział środków własnych. Jak przedstawiają się wydatki w tym zakresie (środki z budżetu wojewody + środki własne gminy)i jaką liczbę rodzin obejmują przedstawia tabela nr 7.

Tabela nr 7

	<i>Liczba rodzin</i>	<i>liczba świadczeń</i>	<i>Kwota w zł.</i>
<i>posiłki w DDP</i>	304	71676	241830
<i>posiłki w szkole</i>	327	39023	204867
<i>posiłki w przedszkolu</i>	20	1209	4348
<i>posiłki w Caritas</i>	47		12071
<i>zasiłek celowy</i>	860	5448	636870
<i>inwestycje</i>	x	x	394363
<i>Razem</i>	x	x	1494349

Należy podkreślić, iż do świadczeń w tym zakresie uprawniona jest większa grupa osób, niż do innych świadczeń wynikających z ustawy o pomocy społecznej. Kryterium dochodowe uprawniające do tej formy pomocy wynosi 150% kryterium dochodowego z pomocy społecznej. W ramach programu pomocą w 2008r. objęto 2026 osób (2005r. – 1985 osób, 2006r. – 3249 osób, 2007r. - 3125 osób). Tabela nr 7 przedstawia ilość rodzin objętych pomocą w formie dożywiania, natomiast w tabeli nr 8 uwzględniona jest rzeczywista liczba osób, którym udzielono świadczeń w tej formie.

Realizacja Rządowego Programu „Posiłek dla potrzebujących” w 2008r.

Tabela nr 8

<i>Wyszczególnienie</i>		<i>Ogółem</i>	<i>Dzieci od 0-7 lat</i>	<i>Uczniowie do czasu ukończ. szkoły ponadgimnazj.</i>	<i>pozostałe osoby otrzymujące pomoc na podst.art.7 ustawy</i>
<i>1</i>		<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
<i>Rzeczywista liczba osób objętych programem ogółem:</i>	<i>1</i>	<i>2999</i>	<i>404</i>	<i>569</i>	<i>2026</i>
<i>liczba osób korzyst.z posiłków</i>	<i>2</i>	<i>671</i>	<i>40</i>	<i>327</i>	<i>304</i>
<i>liczba osób korzyst.z zas.celowego</i>	<i>3</i>	<i>2328</i>	<i>364</i>	<i>242</i>	<i>1722</i>
<i>Koszt programu ogółem</i>	<i>4</i>	<i>1494349</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>
<i>środki własne</i>	<i>5</i>	<i>105200</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>
<i>środki własne w DDP</i>	<i>6</i>	<i>241830</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>
<i>rezerwa celowa z budżetu państwa</i>	<i>7</i>	<i>1147319</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>
<i>Forma dożywiania</i>	<i>8</i>				
<i>posiłek w szkole</i>	<i>9</i>	<i>327</i>	<i>x</i>	<i>327</i>	<i>x</i>
<i>posiłek w DDP</i>	<i>10</i>	<i>284</i>	<i>20</i>	<i>x</i>	<i>304</i>
<i>posiłek w Caritas</i>	<i>11</i>	<i>47</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>47</i>
<i>Posiłek w przedszkolu</i>	<i>12</i>	<i>20</i>	<i>20</i>	<i>X</i>	<i>x</i>
<i>zasilek celowy na dożywianie</i>	<i>13</i>	<i>860</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>

1.4. Dzienny Dom Pomocy i Klub Seniora

Działalność Dziennego Domu polega na umożliwieniu kontaktów towarzyskich ludziom starszym i osobom niepełnosprawnym, zapewnieniu możliwości skorzystania z przysznica osobom bezdomnym oraz wydawaniu gorącego posiłku.. Posiłki przyznawane są osobom nie posiadającym dochodu oraz innym osobom, które własnym staraniem nie mogą go sobie przygotować, takim jak: osoby bezdomne, niepełnosprawne, przewlekle chore, osoby, które korzystają z usług opiekuńczych i rodziny niezaradne życiowo. W trakcie trwania inwestycji w zakresie utworzenia i wyposażenia punktu przygotowywania i wydawania posiłków, osoby korzystające dotychczas z usług Dziennego Domu Pomocy, miały zapewniony posiłek w siedzibie „Caritas” w Białogardzie.

Przy Dziennym Domu Pomocy działa Klub Seniora, którego członkowie od poniedziałku do piątku uczestniczą w zajęciach świetlicowych, wieczorkach tanecznych, oglądają telewizję, czytają prasę.

2. Praca socjalna.

Jednym z wielu zadań prowadzonych przez pracowników socjalnych jest praca socjalna. Praca socjalna kieruje wielostronną, złożoną wymianą między ludźmi a ich środowiskami. Jej zadaniem jest uzdalnianie ludzi do rozwoju w pełni ich możliwości, ubogacenie ich życia i zapobieganie dysfunkcjom, to przywracanie klientowi sił i kontroli nad własnym życiem przez odnajdywanie i wspieranie jego zasobów energii i kompetencji. Jest to coś więcej niż aktywizowanie podopiecznego do działania. W pracy socjalnej chodzi o odkrycie u klienta, właśnie w sytuacji kryzysu, mocnych stron i zdolności, a następnie umiejętne odzyskiwanie przez niego kontroli nad kształtowaniem własnego życia.

Praca socjalna jest trudnym działaniem, wymagającym czasu, a większość czasu pracy, pracownicy socjalni muszą poświęcić na prowadzenie obszernej dokumentacji swoich podopiecznych. Ponadto klienci Ośrodka wymagają od pracownika socjalnego sprawności działania w celu poprawienia ich sytuacji materialnej, czyli oczekują świadczenia pieniężnego, nie widząc przyczyn ubóstwa. Często nie chcą współpracować z pracownikiem, przyjmują postawę roszczeniową, nie ujawniają problemów rodziny, jak np. alkoholizm, przemoc, narkomania. Pracą socjalną objęte są wszystkie rodziny korzystające z pomocy społecznej, gdyż nierozzerwalnie towarzyszy ona przyznawanym świadczeniom na mocy ustawy.

W 2008 roku pracownicy objęli pomocą 1294 rodziny, w których przeprowadzili 3022 wywiadów środowiskowych. Podczas wywiadu pracownik socjalny uzyskuje informacje o rodzinie, obserwuje, mierzy skalę występowania problemu, aby w razie konieczności podjąć działania interwencyjne.

Pracownicy socjalni działając na rzecz zmiany, życiowego usamodzielnienia się osób i rodzin współpracują z Sądem, Powiatową Komendą Policji, Poradnią Uzależnień, Strażą Miejską, Zakładami Karnymi, pracownikami przytulisk i noclegowni, lekarzami rodzinnym i pedagogami szkolnymi, pracownikami Centrum Integracji Społecznej, Powiatowym Urzędem Pracy. Bardzo często, w celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny, pracownicy socjalni zawierają kontrakt socjalny. Postanowienia kontraktu są zindywidualizowane dostosowane do okoliczności konkretnego przypadku. Kontrakt zawiera uprawnienia i zobowiązania przystępujących do niego stron. Jest niezbędny w sytuacjach, gdy osoba lub rodzina nie chce współpracować z pracownikiem socjalnym w zakresie poprawy własnej sytuacji, np. podjęcie zatrudnienia, podjęcie leczenia odwykowego. W roku 2008 pracownicy socjalni sporządzili 76 kontraktów. Warunki kontraktu zerwało 19 osób. Osoby te nie wyraziły chęci do dalszych działań na rzecz zmiany

własnej sytuacji. Ograniczyły sobie w ten sposób dostęp do części świadczeń pomocy społecznej. Kontrakty socjalne nie prowadzą zwykle do radykalnych i szybkich zmian. Stwarzają natomiast płaszczyznę porozumienia i poddają strategię, umożliwiając osiągnięcie niewielkich postępów, które wspólnie składają się na poprawę.

Na terenie miasta Białogard przebywa duża grupa osób bezdomnych. W najtrudniejszym okresie jesienno - zimowym pracownicy socjalni muszą zadbać o ich ochronę. We współpracy z pracownikami przytulisk i noclegowni organizują miejsca w placówkach i przekonują bezdomnych o konieczności skorzystania z proponowanych ofert. Często są to długie pertraktacje, gdyż osoby te nie rozumieją zagrożenia, jakie niesie ta pora roku. Systematycznie oferują pomoc w załatwieniu lokalu mieszkalnego i jego wyposażeniu. W dziennym punkcie opieki bezdomni mogą się wykąpać i zmienić odzież. Indywidualna praca z osobami bezdomnymi realizowana jest w dwóch kierunkach: w pierwszej kolejności konieczne jest zabezpieczenie podstawowych potrzeb egzystencjonalnych, czyli schronienia, posiłków, pomocy medycznej, zabezpieczenie niezbędnej i stosownej odzieży oraz udzielanie pomocy finansowej stosownej do pojawiających się potrzeb. Część tych osób z chwilą nadejścia zimy organizuje sobie miejsce pobytu we własnym zakresie, 16 osób przyjęło pomoc w postaci schronienia, ale wiele osób bezdomnych odrzuciło propozycję pomocy w tej formie.

Na mocy porozumienia zawartego między MP i PS a Centralnym Zarządem Służby Więziennej Ośrodek otrzymuje informacje na temat osób opuszczających zakłady karne. Częstym problemem bywa brak możliwości powrotu do miejsca ostatniego pobytu. W takich sytuacjach pracownicy również organizują miejsca w placówkach.

W swoich działaniach pracownicy socjalni mają styczność również ze zjawiskami przemocy domowej. Skuteczne pomaganie ofiarom przemocy domowej wymaga uwzględnienia różnych aspektów życia rodziny. Ofiary przemocy potrzebują pomocy psychologicznej, socjalnej, często medycznej. Swoje działania w tych rodzinach pracownicy wspierają specjalistami którzy mają nie tylko kwalifikacje zawodowe, ale także kompetencje predyspozycje psychiczne, możliwości stosowania różnych narzędzi badawczych umiejętności wspierania rodziny. Współpracują ściśle z Powiatową Komendą Policji, kuratorami, pedagogami szkolnymi. W 2008 roku pracownicy podjęli działania w zakresie Niebieskiej Karty w 24 środowiskach, jednak 15 osób nie wyraziło zgody na działania w tym zakresie. Jedna osoba została objęta 15-to tygodniowym programem korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy. Program obejmował systematyczne konsultacje psychologiczne.

W rodzinach, w których występuje alkoholizm (81 rodzin), wielodzietność (50 rodzin) i w rodzinach niepełnych (221 rodzin) prowadzone jest poradnictwo. Wymienione okoliczności często utrudniają, a nawet uniemożliwiają rodzinie samodzielne, bez pomocy z zewnątrz przewyciężenie trudnej sytuacji. Czasami jest to długi proces działań wymagający cierpliwości, zrozumienia problemu, aż do osiągnięcia postawionego celu.

Praca socjalna to również pomoc w wyszukiwaniu zatrudnienia rodzinom, mobilizowanie do jego podjęcia. Wśród klientów pomocy społecznej można zauważyć nieumiejętność poszukiwania pracy, brak znajomości aktywnych form jej znalezienia. Brak podstawowej wiedzy i umiejętności w zakresie aktywnego poszukiwania pracy posiada przełożenie na proces utrwalania się postawy biernej oraz dominacji przekonania o bezsilności wobec wymagań współczesnego rynku pracy, słabości, niskiej samooceny. Bezrobocie (762 rodziny) i w konsekwencji korzystanie z zasiłków pomocy społecznej staje się sposobem na życie zarówno osób zdrowych jak i niepełnosprawnych. Zadaniem pracowników socjalnych pomagającym osobom bezrobotnym jest m.in. informowanie o warunkach i możliwościach uzyskania pomocy, wychwytywanie trudnych przypadków socjalnych wśród osób bezrobotnych, kontrola aktywności klientów w poszukiwaniu pracy, informowanie o ofertach

pracy oraz aktywizowanie poprzez uczestnictwo w programie zatrudnienia socjalnego w Centrum Integracji Społecznej. Program ten realizuje 30 osób, 15 osób mimo trudnej sytuacji finansowej zaprzestało realizacji programu.

Brak pracy bywa przyczyną ubóstwa rodzin (1040 rodzin) i jest wynikiem rosnących zadłużeń za czynsz i energię elektryczną. Podjęcie zatrudnienia chroni rodzinę przed nakazem eksmisji z zajmowanego lokalu.

Wiele osób, z uwagi na wiek lub ciężką chorobę, jest niezdolnych do samodzielnej egzystencji. W tych sytuacjach pracownicy socjalni podejmują kroki w kierunku umieszczenia tych osób w domach pomocy społecznej, gdzie zapewniona jest stała, profesjonalna opieka. W okresie oczekiwania na miejsce, przygotowują osobę zainteresowaną do nowych warunków, w jakich się znajdzie. Działania takie prowadzone były w 19 środowiskach i są one bardzo ważne, gdyż z chwilą otrzymania miejsca w domu pomocy społecznej pozwalają uniknąć kłopotów i ewentualnej rezygnacji z miejsca. Wiele wysiłków od pracowników socjalnych wymaga praca z indywidualnymi przypadkami. Dotyczy to głównie osób chorych psychicznie, gdyż w tym przypadku ważne są nie tylko cele zdrowotne, ale również dobro osobiste. W sytuacjach, w których rodziny nie wyrażają chęci na współpracę z pracownikiem socjalnym w ramach prowadzonej pracy socjalnej lub stan zdrowia ogranicza możliwość podejmowania decyzji, pracownicy występują do Sądu o wydanie postanowienia w sprawie umieszczenia w domu pomocy społecznej lub nadzór kuratora nad rodziną.

Wykonując szeroki zakres działań zawsze kierują się zasadą dobra osób i rodzin, którym służą, poszanowania ich godności i prawa tych osób do samostanowienia.

Praca socjalna jest trudnym zadaniem i wymaga od pracownika socjalnego dobrego przygotowania zawodowego. Mobilizuje pracowników do podnoszenia kwalifikacji przez uczestnictwo w szkoleniach, warsztatach specjalistycznych oraz podejmowania nauki na wyższych uczelniach, jak również zdobywania specjalizacji zawodowych.

3. Realizacja projektów.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Białogardzie w 2008 roku przystąpił do realizacji dwóch projektów:

1. Projekt „Trener pracy – zatrudnienie wspomagane osób niepełnosprawnych” pn. Praca osób niepełnosprawnych jako zmiana świadomości społeczności lokalnej Powiatu Białogardzkiego. Działania projektu obejmują okres od maja 2008r. do 31.12.2009r. Swoim wsparciem objęto 40 beneficjentów z orzeczonym umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności. Projekt skierowany jest do osób niepełnosprawnych z terenu Powiatu Białogardzkiego, długotrwale bezrobotnych posiadających trudności w efektywnym poszukiwaniu zatrudnienia oraz osób, które poprzez trudności kontaktów interpersonalnych nie posiadają możliwości zmiany miejsca zatrudnienia. Projekt zakłada wsparcie w zatrudnieniu, po wcześniejszej ocenie kwalifikacji oraz ewentualnych szkoleniach mających na celu ich podniesienia w zakładach i instytucjach świadczących usługi różne. Zadaniem projektu jest podjęcie działań w zakresie rehabilitacji zawodowej, które mają na celu kształtowanie cech kierunkowych koniecznych do podjęcia roli społecznej- pracownika, a także wspomaganie rozwoju cech prowadzących do wyboru odpowiedniego miejsca pracy. Osoby niepełnosprawne niechętnie podejmują pracę zarobkową, aktywizacja zawodowa umożliwi więc minimalizację zjawiska wykluczenia społecznego i marginalizacji. Pozwoli także przezwyciężyć trudności w nawiązywaniu kontaktów interpersonalnych i efektywnym poszukiwaniu zatrudnienia. Projekt zakłada także zwiększenie wiedzy pracodawców odnośnie pracy zawodowej osób niepełnosprawnych. Brak wiedzy z tego zakresu wpływa na motywację zatrudniania osób niepełnosprawnych, a w konsekwencji na niechęć do podejmowania działań

w obszarze rehabilitacji zawodowej. Projekt podejmując zadania zmierzające do efektywnego zatrudniania osób niepełnosprawnych uczestniczących w projekcie koncentruje się, nie tylko na aktywizacji zawodowej, walce z biernością i marazmem społecznym osób niepełnosprawnych, ale także pracy zmierzającej do akceptacji społecznej i zmiany postrzegania zjawiska niepełnosprawności przez mieszkańców Powiatu Białogardzkiego.

2. Projekt systemowy „Rodzina razem” Priorytet VII Promocja integracji społecznej 7.1. Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji Poddziałanie 7.1.2 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Projekt realizowany w partnerstwie z PCPR, GOPS Białogard i Tychowo oraz M-GOPS Karlino. Wsparciem zostało objętych 40 osób z rodzin dysfunkcyjnych, zagrożonych problemem wykluczenia społecznego i marginalizacji. Cel nadrzędny projektu stanowiło zaktywizowanie społeczności lokalnej poprzez :

- mobilizację w zakresie pełnienia prawidłowych ról społeczno-zawodowych,
- specjalistyczne poradnictwo - uczestnicy projektu brali udział w spotkaniach z psychologiem, terapeutą zajęciowym w celu zminimalizowania i zniwelowania sytuacji trudnych dla rodziny,
- poradnictwo merytoryczne i socjalne prowadzone przez pracowników socjalnych zajmujących się całokształtem działań z zakresu problematyki socjalnej,
- wspieranie i pomoc w uzyskaniu zatrudnienia. Dwóch uczestników zostało objętych indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego w ramach CIS, 10 osób zostało przeszkolonych w ramach Klubu Pracy, 1 osoba została zatrudniona na umowę o pracę,
- spotkania integracyjne mające na celu pełne włączenie do społeczności lokalnej.

Powyższe działania zostały zakończone z dniem 31.12.2008r. Z uwagi na charakter projektu działania z zakresu integracji społecznej będą kontynuowane do 2013r.

III. ŚWIADCZENIA RODZINNE, ZALICZKI ALIMENTACYJNE, FUNDUSZ ALIMENTACYJNY ORAZ POSTĘPOWANIE WOBEC DŁUŻNIKÓW ALIMENTACYJNYCH.

1. Świadczenia rodzinne i zaliczki alimentacyjne

W 2008 roku ze świadczeń rodzinnych skorzystało 2100 osób i rodzin. Łącznie wypłacono 53683 świadczenia rodzinne oraz 659 składek na ubezpieczenie emerytalno-rentowe i zdrowotne na łączną kwotę 5.404.477 zł.

W okresie sprawozdawczym wypłacono również 3538 zaliczek alimentacyjnych na łączną kwotę 704.474 zł, dla 260 osób i rodzin uprawnionych. Zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zaliczek alimentacyjnych z 23 czerwca 2008r. wypłacono 21 zaliczek alimentacyjnych na łączną kwotę 26.540 zł.

Wypłata świadczeń z funduszu alimentacyjnego realizowana jest w Ośrodku od 01.10.2008 roku. Zasady postępowania wobec osób zobowiązanych do świadczeń alimentacyjnych oraz zasady ich przyznawania określone zostały w ustawie z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. W okresie od 01.10.2008r. do 31.12.2008r. ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego skorzystało 252 osoby i rodziny na łączną kwotę 295.395 zł.

Łącznie w 2008 roku na świadczenia rodzinne, zaliczki alimentacyjne i fundusz alimentacyjny wydatkowano kwotę 6.375.181 zł – bez składek ZUS emerytalne, rentowe i zdrowotne.

Wydatki na poszczególne świadczenia

Tabela nr 9

RODZAJ ŚWIADCZENIA	WYDATKI	LICZBA WYPŁACONYCH ŚWIADCZEŃ
ZASIŁKI RODZINNE	2.011.996	33.100
Dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu:	1.679.203	12524
- urodzenie dziecka	155.000	155
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	432.400	1113
- samotnego wychowania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	3453	10
- samotnego wychowania dziecka	356140	2015
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	176.180	2279
- rozpoczęcia roku szkolnego	175.100	1751
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	59.330	1001
- wychowanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	321.600	4200
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	270.000	270
Świadczenia opiekuńcze, w tym:	1.387.573	7969
- zasiłki pielęgnacyjne	1.121.643	7331
- świadczenia pielęgnacyjne	265.930	638
Składki na ubezpieczenie:	55.705	659
- emerytalno-rentowe	47347	443
- zdrowotne	8358	216

2. Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych

W roku 2008 komornicy sądowi wyegzekwowali od dłużników alimentacyjnych kwotę 47.365,74 zł tytułem zwrotu wypłaconych zaliczek alimentacyjnych osobom uprawnionym.

IV. WYKONANIE ZA 2008 ROK ORAZ PLAN NA 2009 ROK MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W BIAŁOGARDZIE.

Na rok 2009 Ośrodek ma przyznaną dotację w wysokości 12.290.300 zł co stanowi 99,97% dotacji wykorzystanej w 2008r.

Przyznana dotacja nie zabezpieczy wszystkich potrzeb Ośrodka.

Wysokość dotacji przyznanej na poszczególne rodzaje działalności MOPS przedstawiono w tabeli nr 10.

Tabela nr 10

Rodzaj działalności	Wykonanie w 2008	Plan na 2009	% 3 :2
I zadania własne ogółem	1.570.593	1.616.500	102,92
Ośrodki wsparcia /Dz.D/	347.030	292.870	84,39
Usługi opiekuńcze	285.275	284.400	99,69
Koszty MOPS	435.382	474.230	108,92
Posiłki dla potrzebujących	0	0	0
Zasiłki i pomoc w naturze	502.906	565.000	112,34
II Zadania zlecone ogółem	7.638.257	8.468.000	110,86
W tym specjalistyczne usługi opiekuńcze	72.600	83.000	114,32
Zasiłki i pomoc w naturze	815.003	919.000	112,76
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	90.199	103.000	114,19
Świadczenia rodzinne	6.650.455	7.363.000	110,71
Zasiłek celowy / susza /	10.000	0	0
III Dotacja z budżetu na zadania własne gminy w tym:	3.087.223	2.167.000	70,19
Posiłki dla potrzebujących W tym 289.163 zł remont kuchni	1.147.319	603.000	52,55
Zasiłki okresowe	1.044.157	1.200.000	114,92
Koszty utrzymania Ośrodka	402.367	364.000	90,46
IV Programy	493.380	38.800	7,86
Program z PFRON W tym udział środków własnych 11.000 zł	243.302	11.000	4,52
Program z EFS w tym udział środków własnych 38.471 zł	250.078	27.800	11,11
Ogółem	12.296.073	12.290.300	99,97

Z przedstawionych w tabeli nr 9 danych wynika, że dużym problemem Ośrodka będzie realizacja zadań własnych, z uwagi na wzrastające potrzeby szczególnie na opłaty za domy

pomocy społecznej, organizację usług opiekuńczych i zakup opału na zimę. Również dotacja celowa na dofinansowanie zadań gminy nie wystarczy na zabezpieczenie wszystkich potrzeb.

Najpilniejsze problemy pomocy społecznej w 2009r. to:

- Zapewnienie ciągłości realizacji świadczeń /pieniężnych i niepieniężnych/ w ramach zadań własnych i zleconych.
- Realizacja programu wieloletniego /lata 2006 do 2009/ „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, którym objęte będą dzieci do 7 roku życia, uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej oraz osoby i rodziny znajdujące się w ciężkiej sytuacji życiowej.
- Realizacja wniosków osób oczekujących na skierowania do domów pomocy społecznej.